

СТАНОВИЩЕ

ОТ ПРОФ. Д-Р ЕЛЕНА МЛАДЕНОВА ШИПКОВЕНСКА, ДМ

**НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА "ПРОУЧВАНЕ НА
НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ И
АКУШЕРКИТЕ И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ" ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ ПО НАУЧНАТА
СПЕЦИАЛНОСТ „УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ“**

АВТОР: Милена Колева Сълева

РЪКОВОДИТЕЛ: Проф. д-р Силвия Александрова-Янкуловска, д.м.н.

На основание Заповед № 565/01.03.2022 г. на Ректора на МУ– Плевен, съм определена за външен член на Научното жури по процедура за защита на дисертационен труд на тема " Проучване на научноизследователската дейност на медицинските сестри и акушерките и перспективи за развитие" на Милена Колева Сълева , докторант на самостоятелна подготовка към МУ- Плевен, Факултет „Обществено здравеопазване“, Катедра „Здравни грижи “.

Актуалността на труда се обуславя от две причини:

1. От повишения интерес на специалистите по здравни грижи към разработване на дисертационни трудове през последните 20 години и
2. От Препоръките на Европейската здравна комисия през 1995 г., отправена към всички страни от съюза за разработване на Стратегия за развитие на научните изследвания в областта на здравните грижи.

За това трудът на Милена Сълева е навременен и практически насочен, тъй като той е опит на базата на собствено емпирично проучване, на международните тенденции и доказателства, да се изведат препоръки и да се предприемат действия за изграждане на нов тип специалисти по здравни грижи, способни творчески да мислят и да действат като висококвалифицирани изследователи, които чрез собствените си "открития" усвояват нови знания и умения.

Оценка на дисертационния труд

Кандидатката е представила всички необходими документи за конкурса, предвидени в Закона за развитие на академичния състав и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ- Плевен.

Дисертационният труд е структуриран по класическия начин, написан върху 176 стандартни страници, илюстриран с 35 таблици, 22 фигури и 12 приложения.

Въведение

Синтезирано са набелязани основните аспекти, които се разглеждат в дисертационния труд с акцент върху нивото на развитие на научноизследователската дейност на специалистите по здравни грижи.

Литературният обзор е основан на 183 литературни източници, от които 68 на кирилица и 115 на латиница.

изследователската дейност в здравните грижи в САЩ, Европа и България, оценени са основни нормативни документи у нас; начина на финансиране на научните изследвания в здравните грижи; публикационната етика и връзката между изследователската дейност и иновативните подходи в здравните грижи.

Обзорът е свързан конкретно с разглежданата тема и е съобразен с критериите и пропозициите за изготвяне на научни трудове.

Цел, задачи и методика на проучването

Целта е ясно формулирана. Във връзка с поставената цел са набелязани за решаване 7 логично произтичащи задачи и са издигнати 5 научни хипотези.

Методологията отговаря на всички изисквания за прецизно научно изследване с широк обхват от източници. Тя е доказателство за задълбоченото познаване от авторката на съвременните методологични подходи в областта на социално-медицинските изследвания. Подбрани са подходящи изследователски методи: социологически, Контент анализ за проучване на документи, Метода „Делфи“, SWOT анализ на научноизследователската дейност, математико-статистически методи. Подробно е описано тяхното точно приложение.

Заслужава да се подчертае логичната последователност при описание на дизайна на проучване, съчетаващ отделните етапи, с критериите за включване или изключване от проучването, с определяне на категориите, съответстващи на задачите, т.е. използван е целия набор от ограничители, чрез които се постига надеждността на получените резултати.

Изследването е осъществено в 6 висши училища, в които се обучават медицински сестри и акушерки и в многопрофилни болници, които са бази за обучение. Чрез разнообразни социологически методи са обхванати преподаватели с базова специалност „Медицинска сестра“ и „Акушерка“, практикуващи медицински сестри и акушерки и студенти в IV-ти курс в специалностите „Медицинска сестра“ и „Акушерка“.

Обсъждане на резултатите

Резултатите са представени ясно, добре структурирани за всеки от посочените раздели. Извлечена е нова, интересна информация, която дава основание да се изведат няколко обобщаващи изводи:

1. Научноизследователската дейност на медицинските сестри и акушерките в развитите страни се характеризира с активно, съзнателно и целенасочено развитие, чрез обучение и създаване на организационни структури, висока публикационна активност и добро финансиране.
2. У нас тази дейност е сравнително нова, но интересът към нея е висок 68,5% от студентите и 57,5% от практикуващите заявяват интерес и желание за научно-изследователска дейност. Резултатите доказват, че се правят верни стъпки в правилна посока у нас, независимо, че на този етап подготовката по отношение на изследователската дейност е преценена от мнозинството анкетираните медицински сестри и акушерки като недостатъчна или липсваща.
3. Обобщените данни показват професионално отработена своевременност на научното израстване на кадрите. *Темпът на нарастване за защитените научни дисертационни трудове стръмно нараства*: от 12 за периода до 2010 г. до 90 за следващия 10-годишен период.
4. Обстойният анализ на дисертациите на медицински сестри и акушерки и на публикациите в специализираните списания за периода 2000-2020 г. сочи, че *най-голям тематичен дял имат „здравните грижи за лица със заболявания“*, следвани от „профилактика на заболяванията“, докато „базовото обучение по здравни грижи“ изостава и се нарежда едва на трето място.
5. Постановката на изследване отчита многообразие от гледни точки към

следвани от „профилактика на заболяванията“, докато „базовото обучение по здравни грижи“ изостава и се нарежда едва на трето място.

5. Постановката на изследване отчита многообразие от гледни точки към поставената проблематика / на преподаватели, практикуващи медицински сестри и акушерки, студенти, експерти/. Резултатите от комплексното проучване хвърля светлина върху различни аспекти на този малко изследван у нас проблем и са сериозна основа за изработване на „Модел за развитие на научноизследователската дейност в здравните грижи“ с пет направления: създаване на структура и организация; интегриране на изследванията в практиката; обучение; финансиране и инвестиране на ресурси; национално и международно сътрудничество.

Направените **препоръки** са подходящо представени към институциите, които имат решаващ глас за тяхното осъществяване.

Във връзка с дисертационния труд са публикувани 3 статии, едната от които е в Journal of Biomedical and Clinical Research. Изнесени са и три научни съобщения.

Съгласна съм с посочените **приноси** от дисертантката.

Авторефератът към дисертационния труд отразява правилно структурата на дисертационния труд и съдържа в себе си най-съществените резултати и изводи от проучването.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

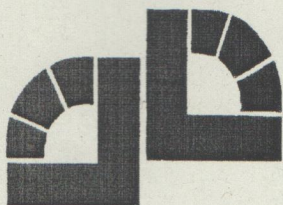
Актуалността на темата, разнообразието на използваните научни методи, големият брой на проведените собствени проучвания, получените важни практически резултати, значимостта на изводите и приносите на дисертацията формулират убеденото ми заключение, че разработката отговаря на изискванията на качествените и количествени критерии за развитие на академичния състав, посочени в ЗРАСРБ и ПРАС на МУ-Плевен. За това ще гласувам положително и препоръчвам на членовете на Научното жури да гласуват също с положителен вот за получаване на образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност „Управление на здравните грижи“ на Милена Колева Сълева.

София, 14.03.2022 г.

Подпис:

/Проф. д-р Е. Шипковенска, дм/

DIALOGUE PLUS LTD

**CONFERENCE INTERPRETERS, TRANSLATORS,
INFORMATION SPECIALISTS**

OFFICE: 1000 Sofia, 22 Venelin Str., Tel.: (++359 2) 980 54 46

Fax: (++359 2) 986 28 51 E-mail: dialog@dialog-bg.com, www.dialog-bg.com

Translation from Bulgarian

OPINION

BY PROF. DR. ELENA MLADENOVA SHIPKOVENSKA, DOCTOR OF MEDICINE

**REGARDING DISSERTATION ON THE TOPIC:
EXAMINATION OF THE RESEARCH WORK OF MEDICAL NURSES AND
MIDWIVES AND DEVELOPMENT PROSPECTS
FOR AWARDING OF EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC DEGREE
“DOCTOR“IN SCIENTIFIC SPECIALTY „HEALTH CARE MANAGEMENT“**

AUTHOR: Milena Koleva Saleva

SUPERVISOR: Prof. Dr. Silvia Alexandrova-Yankulova, Doctor of Medical Sciences

By Order No 565/01.03.2022 of the Rector of MU – Pleven I have been appointed an external member of the Scientific Jury in the defense procedure for dissertation work on the topic “Examination of the Research Work of Medical Nurses and Midwives and Development Prospects” by Milena Koleva Saleva, a PhD student in independent preparation at MU-Pleven, Faculty of Public Health, Department “Medical Ethics, Management of Health Care and Information Technologies”.

The relevance of the topic is justified for two reasons:

1. The enhanced interest of health care specialists in the development of dissertations over the past 20 years and
2. The Recommendations of the European Health Commission from 1995, addressed to all EU members for elaborating a Strategy for the development of scientific research in the field of health care.

For this reason the work of Milena Saleva is relevant and practically oriented, since it reveals experience on the basis of the author's own empirical research, of international trends and evidence in order to give recommendations and undertake actions for training new type of health care specialists, able to think creatively and to act as highly-qualified researchers, who by means of their own “discoveries” acquire new skills and knowledge.

Assessment of the dissertation work

The candidate has submitted all necessary documents for the competition, required by the Act on the Development of the Academic Staff and the Regulations for the conditions and order for acquiring scientific degrees and for holding academic positions in MU – Pleven. .

The dissertation is structured in the classical way, written over 176 standards pages, illustrated by 35 tables, 22 figures and 12 appendices.

Introduction

It gives a concise synthesis of the main aspects, which are being examined in the dissertation with a focus on the level of development of the scientific research work performed by health care specialists.

The literature review is based on 183 literature sources, of which 68 in Cyrillic and 115 in Latin.

A professionally created review, including publicly accessible information on a topic with predefined criteria for inclusion and non-inclusion of sources, which enables the grounding of the topic. The review discusses the development of research work in health care in USA, Europe and Bulgaria, the key normative documents in Bulgaria have been assessed; how research in health care is funded; publication ethics and the connection between research activity and innovative approaches in health care.

The review is specifically related to the topic under examination and complies with the criteria and proportions for creating scientific work.

Goal, tasks and methodology of the research

The goal has been clearly formulated. In connection with the intended objective 7 logically resulting tasks have been defined and 5 scientific hypotheses have been made.

The methodology meets all the requirements for a precise scientific research with a wide range of sources. It proves that the author has a thorough knowledge of modern methodological approaches in the field of social – medical research. Appropriate research methods have been adopted: sociological, Content analysis for examination of documents, the Delphi Method, SWOT analysis of scientific research, mathematical – statistical methods. Their exact application has been described in detail.

It is worth highlighting the logical sequence in the description of the research design, combining individual stages, with criteria for inclusion or exclusion from the survey, with determining the categories, corresponding to the tasks, i.e. the whole range of filters has been applied to ensure reliability of the obtained results.

The research has been conducted in 6 higher education institutes for medicine, training medical nurses and midwives and in multidisciplinary hospitals, which are bases for training. By means of various sociological methods lecturers have been covered with basic specialty “Medical nurse” and “Midwife”, practicing medical nurses and midwives and students in their fourth year of studies in specialties “Medical nurse” and “Midwife”.

Discussion of results

The results have been presented in a clear, well-structured way for each of the indicated sections. New, interesting information has been extracted, which gives grounds for drawing several general conclusions:

1. *The scientific research work of medical nurses and midwives in developed countries is characterized by active, conscious and targeted development* by means of training and creation of organizational structures, high publication activity and sound funding.
2. *This activity is relatively new in Bulgaria, but the interest in research is high* 68.5% of the students and 57.5% of practitioners declare interest and willingness to conduct research. Results show *that the right steps are taken in this direction in Bulgaria*, despite the fact that at this stage the preparation for conducting research has been assessed by

- the majority of the surveyed medical nurses and midwives as insufficient or lacking.
3. Summarised data illustrate a professionally attained timeliness of the scientific growth of cadres. *The growth rate of defended dissertations rocketed: from 12 for the period up to 2010 to 90 for the next 10-year period.*
 4. The extensive analysis of the dissertations of medical nurses and midwives and of publications in specialized journals for the period 2000-2020 indicates that *"health care for people with diseases" take the highest thematic share*, followed by "prevention of diseases", while the "basic training in health care" is lagging behind and comes only third.
 5. The set-up of the research reflects a variety of viewpoints on the problems posed/ of lecturers, practicing medical nurses and midwives, students, experts/. The results from the comprehensive survey shed light on different aspects of this poorly researched in Bulgaria problem and lay a serious foundation for the development of *"Model for development of research work in health care"* with five strands: creating a structure and organization; integrating research into practice; training, funding and investment of resources; national and international cooperation.

The **recommendations** made are adequately addressed to the institutions, which have a decisive role in their implementation.

In connection with the dissertation 3 articles have been published, one of which in the Journal of Biomedical and Clinical Research. Three scientific reports have also been delivered.

I agree with the **contributions**, stated by the PhD student.

The **author's abstract of the dissertation** correctly illustrates the structure of the dissertation and contains the most important results from the research.

CONCLUSION:

The topic's relevance, the variety of the scientific methods used, the significant number of conducted own research, the obtained important practical results, the significance of the conclusions and the contributions of the dissertation make me reach the convinced conclusion that the work meets the requirements of the qualitative and quatitative criteria for the development of the academic staff, laid down in the ADASRB and RDAS of MU-Pleven. Therefore, I give my positive vote and recommend to the members of the Scientific Jury to vote in the affirmative for awarding Milena Koleva Saleva with the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Health Care Management".

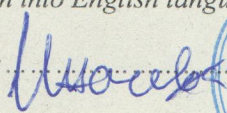
Sofia, 14.03.2022

Signature:

/Prof.Dr. E.Shipkovenska,

Doctor of Medicine/

I, the undersigned Ivaylo Chavdarov Nachev, hereby certify that this is a full, true and correct translation from Bulgarian into English language of the document attached. The translation consists of 3 pages.

Translated by: (signature)

